

2018-080

Archeologienota

Poperinge Ieperstraat 216

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

13-6-2018

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Poperinge Ieperstraat 216 (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt en de bodemingrepen groter zijn dan 1000m², dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein is 3828m² groot en heeft een noordnoordwest-zuidzuidoost georiënteerde rechthoekige vorm, dwars op de Ieperstraat. Het terrein is momenteel in gebruik als houthandel en bestaat uit een gebouw langsheen de westelijke perceelsgrens en enkele loodsen langsheen de oostelijke grens. Deze gebouwen liggen op enige afstand van de straat en zijn te bereiken via een oppervlakkig verharde weg. Geen van de gebouwen is onderkelderd. De tussenliggende ruimte doet dienst als stockageplaats voor hout. Achteraan het plangebied is een groenzone aanwezig met daarin enkele bomen.

Het plangebied is gelegen in een eertijds landelijke omgeving ten oosten van de stadskern van Poperinge, langsheen de oude verbindingsweg met Ieper. Tussen eind 18de eeuw en ca. midden 20ste eeuw was het plangebied onbebouwd en vermoedelijk in gebruik als landbouwgrond en/of bebost perceel. De laatste decennia stonden er een aantal gebouwen en loodsen op het terrein, dat dienst deed als houthandel en -opslagplaats. Deze gebouwen zijn niet onderkelderd. Hoewel het noordelijke deel van het terrein lager is gelegen dan het zuidelijke deel, lijken er geen grootschalige, diepgaande verstoringen te hebben plaatsgevonden op de site. Het hoogteverschil is reeds merkbaar op 19de-eeuwse kaarten en heeft dus waarschijnlijk een natuurlijke oorsprong. Hoewel het plangebied zelf niet gekarteerd is, kan er een matig droge zandleembodem met textuur B horizont verwacht worden. Het terrein is gelegen buiten de vallei van de Vleterbeek, en volgens de geologische kaart bevinden er zich geen afdekkende lagen bovenop Pleistocene moederbodem. Hoewel er nog niet zo veel archeologische gegevens voorhanden zijn voor de landelijke omgeving ten oosten van de stadskern van Poperinge, zijn er de laatste jaren een aantal onderzoeken gebeurd die aantonen dat deze regio reeds sinds lang werd gefrequenteerd, bewerkt en bewoond. Echte nederzettingssites werden in de omgeving van het plangebied evenwel nog niet aangetroffen. Er is geen specifiek risico op het aantreffen van oorlogsmunitie of sporen uit de Eerste Wereldoorlog aangezien deze zone zich achter het front bevond; wel moet er rekening mee gehouden worden dat de Ieperweg vermoedelijk druk gebruikt werd tijdens het oorlogsgebeuren en dat dit mogelijk resulteerde in het achterlaten van materiële resten op het plangebied.

De bomen binnen het plangebied worden gerooid, de gebouwen worden afgebroken, de verharding wordt weggenomen. Vervolgens wordt de grond bouwrijp gemaakt en wordt een appartementsgebouw aan de straatzijde opgetrokken, alsook 5 huizen achteraan en garages zowel centraal als achteraan. Bij elke woning wordt een tuin en terras aangelegd. Er wordt langsheen de oostelijke perceelsgrens over de volledige lengte van het perceel een ontsluitingsweg aangelegd, zodat alle gebouwen en garages goed bereikbaar zijn. De tussenliggende ruimte wordt deels verhard, deels ingericht als groenzone. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het volledige plangebied: rooien van de bomen, het slopen van de gebouwen, het bouwrijp maken van de

percelen, aanleg wegen en nutsleidingen, funderingswerken, het optrekken van woningen, aanleg van tuinen, groenzones en verhardingen. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond. Algemeen kan uitgegaan worden van een verstoring tot 60cm diepte, met plaatselijk diepere sleufvormige of puntsgewijze ingrepen voor nutsleidingen en -voorzieningen en funderingen. Er worden geen kelders voorzien onder de gebouwen.

Het plangebied kent een bepaalde archeologische verwachting voor sites met grondsporen uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen. Het terrein is gelegen buiten de vallei van de Vleterbeek, en volgens de geologische kaart bevinden er zich geen afdekkende lagen bovenop Pleistocene moederbodem. Er is hierdoor geen verhoogde verwachting voor in situ bewaarde steentijdartefactensites. Op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet aangetoond worden. De geplande werken zijn van die aard dat eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd wordt. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van de eertijds landelijke regio ten oosten van de stadskern van Poperinge, waarin enkele belangrijke lokale handelsassen waren gelegen. Er dient bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren. Dit verder vooronderzoek dient in uitgesteld traject te gebeuren, aangezien de gronden momenteel nog bebouwd zijn, en deels met bomen begroeid.

Het verder vooronderzoek bestaat uit een proefsleuvenonderzoek. Het verder vooronderzoek bestaat uit een proefsleuvenonderzoek. De modaliteiten van dit verder vooronderzoek met ingreep in de bodem worden hieronder behandeld.

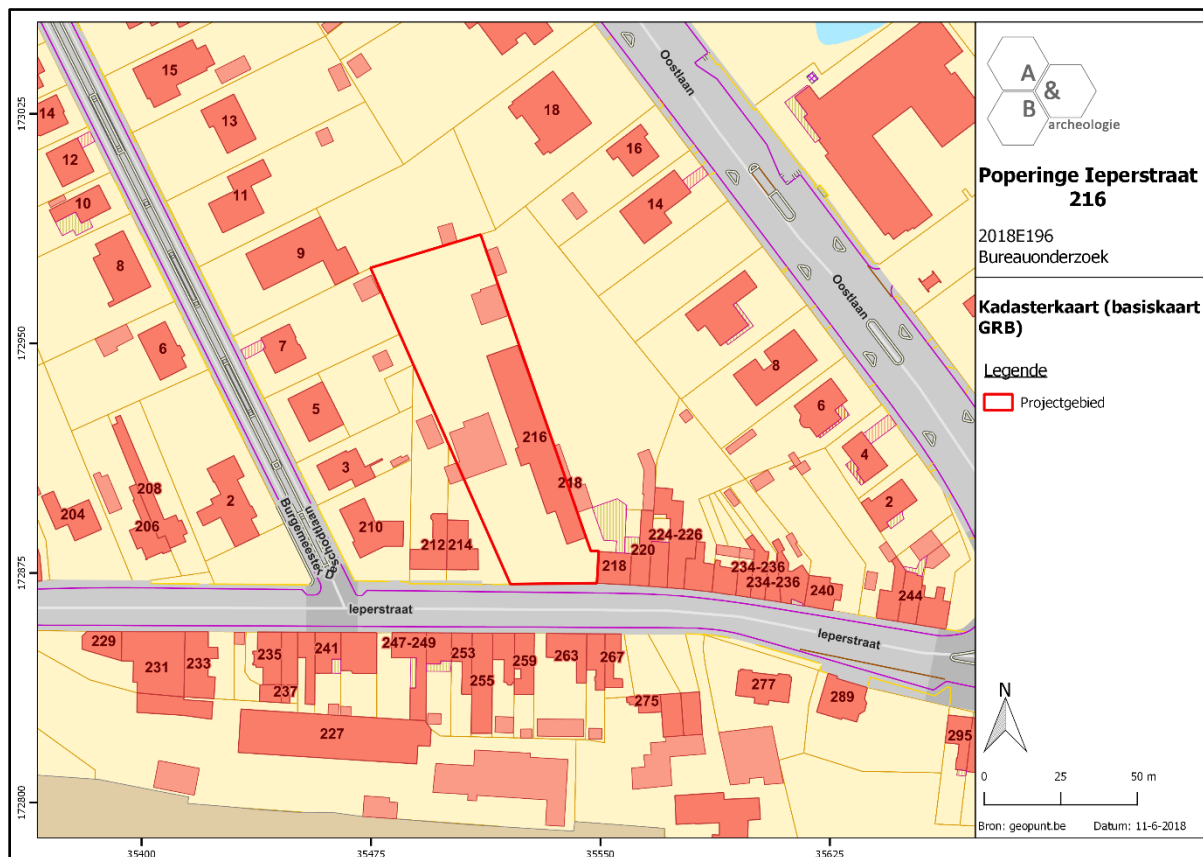
2. Administratieve gegevens en afbakening

Locatiegegevens: Poperinge Ieperstraat 216

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 35474,8 en Y: 172571,41; X: 35549,4 en Y: 172985,56

Kadastergegevens: Poperinge, afdeling 2, sectie D, perceel 678K

Het plangebied is 3828m² groot en komt volledig in aanmerking voor verder vooronderzoek.

Figuur 1 Aanduiding van het plangebied op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

3. Vraagstelling

Het doel van de onderzoeken is het achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om het plangebied te onderzoeken. De afbakening van het onderzoeksgebied is te vinden op de boven- en onderstaande figuren. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hieronder beschreven methode dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

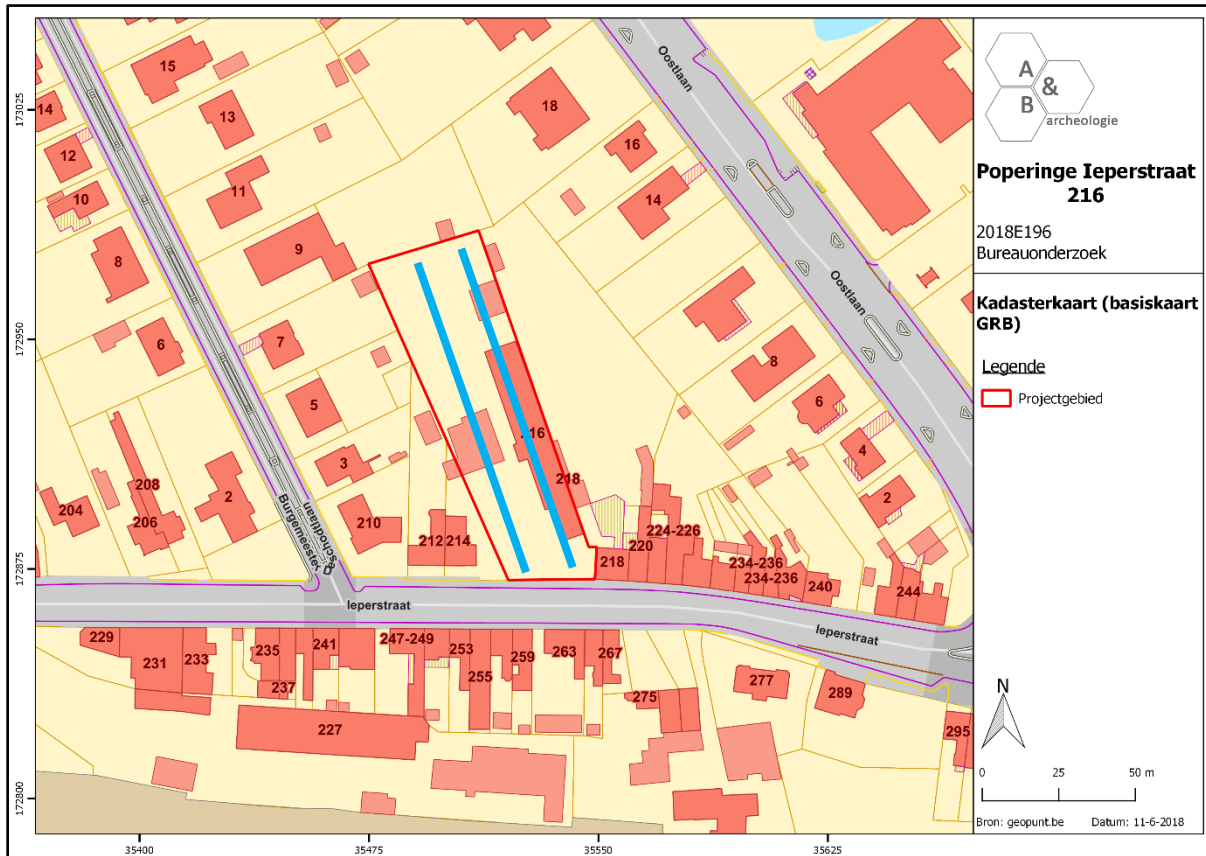
Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van 2 parallelle, ononderbroken proefsleuven, met een tussenafstand van 12 à 15m van middelpunt tot middelpunt. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en zijn noordnoordwest-zuidzuidoost georiënteerd, mee met de lengterichting van het perceel en zodat het hoogteverschil goed in kaart kan worden gebracht. Daarnaast worden extra volg-, dwarsleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Deze worden vrij gekozen door de uitvoerende erkende archeoloog tijdens het veldonderzoek.

Er wordt 10%, oftewel ca. 383m², van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5%, oftewel ca. 96m², door middel van volg-, dwarsleuven of kijkvensters, zodat in totaal zo 12,5% oftewel ca. 479m² onderzocht wordt.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. graven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

- Randvoorwaarden

Het verder vooronderzoek kan pas aanvatten na het slopen van de gebouwen en het rooien van de bomen. Hierbij is het van belang dat de bodemingrepen tot een minimum beperkt blijven en dat er geen ondergrondse structuren en boomstronken uitgegraven uitgetrokken worden. De stronken blijven staan, deze worden ook niet uitgefreesd. Op die manier wordt vermeden dat er ongedocumenteerd archeologisch erfgoed beschadigd wordt. De stronken en de ondergrondse structuren kunnen pas verwijderd worden indien het vooronderzoek heeft aangetoond dat er geen archeologische site aanwezig is, of – indien er wel een site aanwezig is – tijdens/na een eventuele opgraving van het terrein.

Figuur 2 Indicatief sleuvenplan, geprojecteerd op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

5. Gewenste competenties

Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek. Minstens 1 van deze archeologen dient ervaring te hebben met onderzoek van meerperiodesites. Minstens 1 van deze archeologen dient minstens 200 werkdagen ervaring te hebben met onderzoek op zandleemgronden.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen.